

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

DRZDO-DEC/276/12/21349

dot: DRZDO [...]

DECYZJA

z dnia 30 marca 2012 r.

Na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.) oraz art. 22 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania w związku ze zgłoszeniem zmian w zbiorze danych o nazwie „R” z dnia [...] września 2011 r. oraz wnioskiem z dnia [...] stycznia 2012 r. o wydanie decyzji w sprawie ww. zgłoszenia, złożonych przez A. S.A.

umarzam postępowanie w niniejszej sprawie w całości.

Uzasadnienie

W dniu [...] czerwca 1999 r. B. reprezentowany przez B. S.A. zgłosił do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych zbiór danych o nazwie „RE” (obecna nazwa „R”). W treści zgłoszenia administrator powołał się na art. 83 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. Nr 139, poz. 934 z późn. zm.) oraz wskazał, że przetwarzanie danych w przedmiotowym zbiorze wiąże się z przechowywaniem oświadczeń o stosunkach majątkowych istniejących pomiędzy członkiem funduszu a jego współmałżonkiem i podstawowych danych osobowych współmałżonka. Zbiór został wpisany do jawnego rejestru zbiorów danych osobowych prowadzonego przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych pod numerem [...]. Następnie, w związku ze zmianą nazwy administratora danych, C., reprezentowany przez C. S.A., dokonał w dniu [...] sierpnia 2001 r. zgłoszenia zmian w przedmiotowym zbiorze. Podobnie, zgodnie ze zgłoszeniem zmian w ww. zbiorze z dnia [...] maja 2007 r., dokonany przez A., zwany dalej

„Funduszem”, reprezentowany przez A. S.A., zwaną dalej „Towarzystwem” lub „Wnioskodawcą”, jako administrator danych osobowych przetwarzanych w przedmiotowym zbiorze, w prowadzonym przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych rejestrze zbiorów danych osobowych, ujawniony został Fundusz. Fundusz ten dokonał następnie dwóch zgłoszeń aktualizacyjnych - z dnia [...] sierpnia 2010 r. oraz [...] października 2010 r.

W dniu [...] września 2011 r. do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło kolejne zgłoszenie zmian w ww. zbiorze. Zgłoszenie przesłane zostało w formie elektronicznej, a następnie w formie papierowej w dniu [...] września 2011 r. W treści zgłoszenia, jako administrator danych przetwarzanych w przedmiotowym zbiorze, wskazane zostało Towarzystwo.

Przed zgłoszeniem zmian w przedmiotowym zbiorze danych Wnioskodawca, pismem z dnia [...] września 2011 r., zwrócił się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z prośbą o „wyrażenie stanowiska w sprawie ustalenia podmiotu, będącego administratorem danych w stosunku do danych członków otwartego funduszu emerytalnego oraz innych osób, których dane są przetwarzane w związku z zawarciem i wykonywaniem umowy o członkostwo w otwartym funduszu emerytalnym”. Wnioskodawca przesłał również w załączeniu do pisma z dnia [...] grudnia 2011 r. kopie opinii sporządzonej przez radcę prawnego A.M. oraz opinii sporządzonej przez adwokata P.L. i radcę prawnego P.B.

W piśmie z dnia [...] grudnia 2011 r. ([...]) Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko dotyczące kwestii administratora danych osobowych przetwarzanych w związku z członkostwem w funduszu emerytalnym. Zgodnie z tym stanowiskiem administratorem danych osobowych w rozpatrywanym przypadku jest fundusz emerytalny. W odpowiedzi Towarzystwo, pismem z dnia [...] stycznia 2012 r., wniosło „o wydanie i doręczenie Towarzystwu decyzji w sprawie zgłoszonych wniosków aktualizacyjnych”. Wniosek ten dotyczył m.in. zgłoszenia zmian w zbiorze danych o nazwie „R” z dnia [...] września 2011 r.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył, co następuje:

Obowiązek zgłoszenia zmian dokonanych w zbiorze danych osobowych ciąży na administratorze danych, stosownie do treści art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”. W pierwszej kolejności ustalenia wymagała więc kwestia, komu przysługuje status administratora danych osobowych przetwarzanych w zbiorze danych o nazwie „R”. Zgodnie z art. 7 pkt 4 ustawy, przez administratora danych rozumie się „organ, jednostkę organizacyjną,

podmiot lub osobę (...) decydujące o celach i środkach przetwarzania danych osobowych”. A. Drozd w komentarzu do art. 7 pkt 4 ustawy wskazuje: „(...) administrator danych musi we własnym imieniu decydować o celach i środkach przetwarzania danych osobowych (...). Oznacza to, że administratorowi powinna przysługiwać nie tylko faktyczna, ale też prawna niezależność przy podejmowaniu tych decyzji (...)” (Andrzej Drozd, *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz. Wzory pism i przepisy*, Warszawa 2007, str. 68).

W świetle przepisów ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych fundusz emerytalny jest osobą prawną, a przedmiotem jego działalności jest gromadzenie środków pieniężnych, ich lokowanie, z przeznaczeniem na wypłatę członkom funduszu po osiągnięciu przez nich wieku emerytalnego i wypłata okresowych emerytur kapitałowych (art. 2 ust. 1 i 2). Z kolei zgodnie z art. 3 ust. 1 i 2 ww. ustawy towarzystwo emerytalne jest organem funduszu i jako organ zarządza nim i reprezentuje w stosunkach z osobami trzecimi. Jak stanowi art. 20 powołanej ustawy, z chwilą wpisania do właściwego rejestru fundusz nabywa osobowość prawną, zaś towarzystwo staje się organem funduszu. W świetle ww. przepisów nie może ulegać wątpliwości, że towarzystwo emerytalne podejmując działania w zakresie zarządzania funduszem i reprezentując go na zewnątrz działa jako jego organ w imieniu i na rzecz funduszu.

Istotne znaczenie dla ustalenia podmiotu, będącego administratorem danych w stosunku do danych małżonków członków otwartego funduszu emerytalnego przetwarzanych w związku z przechowywaniem oświadczenia o stosunkach majątkowych istniejących pomiędzy członkiem funduszu a jego małżonkiem oraz wypłaty środków zgromadzonych na rachunku członka funduszu w razie jego śmierci oraz ustania wspólności majątkowej małżeńskiej mają również przepisy art. 83, oraz rozdziałów 12 i 13 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Zgodnie z art. 83 ust. 1 i 2 tej ustawy zawierając umowę z otwartym funduszem, osoba występująca z wnioskiem o przyjęcie do funduszu jest zobowiązana złożyć pisemne oświadczenie o stosunkach majątkowych istniejących między nią a jej małżonkiem. Powyższy obowiązek ciąży także na członku otwartego funduszu, który zawarł związek małżeński po zawarciu umowy z funduszem. Członek otwartego funduszu jest również obowiązany zawiadomić fundusz o każdorazowej zmianie w stosunku do treści ww. oświadczenia, a na żądanie funduszu przedstawić dodatkowo dowód takiej zmiany. Art. 83 ust. 4 ww. ustawy wyłącza odpowiedzialność funduszu za szkody powstałe wskutek niedopełnienia lub nienależytego dopełnienia przez członka funduszu obowiązków, o których mowa wyżej.

Z kolei stosownie do art. 126 i 127 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, jeżeli małżeństwo członka otwartego funduszu uległo rozwiązaniu przez rozwód lub zostało unieważnione, środki zgromadzone na rachunku członka funduszu, przypadające

byłemu współmałżonkowi w wyniku podziału majątku wspólnego małżonków, są przekazywane w ramach wypłaty transferowej na rachunek byłego współmałżonka w otwartym funduszu. Wypłata transferowa jest dokonywana przez otwarty fundusz po przedstawieniu funduszowi dowodu, że środki zgromadzone na rachunku członka funduszu przypadły byłemu współmałżonkowi. Jeżeli były współmałżonek uprawniony nie posiada rachunku w otwartym funduszu i nie wskaże rachunku w jakimkolwiek otwartym funduszu, otwarty fundusz, do którego należy drugi z byłych współmałżonków, niezwłocznie otwiera rachunek na nazwisko byłego współmałżonka uprawnionego i przekazuje na ten rachunek przypadające mu środki zgromadzone na rachunku jego byłego współmałżonka (art. 128 ww. ustawy). Analogiczne obowiązki spoczywają na funduszu również w przypadku ustania wspólności majątkowej w czasie trwania małżeństwa członka otwartego funduszu albo umownego wyłączenia lub ograniczenia wspólności ustawowej między członkiem tego funduszu a jego małżonkiem (art. 129 ww. ustawy).

Zgodnie wreszcie z art. 131 ust. 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, jeżeli w chwili śmierci członek otwartego funduszu pozostawał w związku małżeńskim, fundusz dokonuje wypłaty transferowej połowy środków zgromadzonych na rachunku zmarłego na rachunek małżonka zmarłego w otwartym funduszu, w zakresie, w jakim środki te stanowiły przedmiot małżeńskiej wspólności majątkowej.

W świetle omówionych wyżej regulacji przytoczyć należy stanowisko Naczelnego Sądu Administracyjnego, powołane w jednej z przedstawionych przez Wnioskodawcę opinii, zgodnie z którym administratorem danych „nie jest (...) każdy dysponent danych osobowych (...). Jest nim ten, kto decyduje o celach i środkach przetwarzania, przy czym zasadnicze znaczenie ma rodzaj i charakter nadanych przez prawo kompetencji (...)” (wyrok z dnia 30 stycznia 2002 r. w sprawie o sygn. akt. II SA 1098/01). W rozpatrywanym przypadku rolę Funduszu i Towarzystwa w procesie przetwarzania danych osobowych małżonków uczestników Funduszu wyznaczają przywołane wyżej przepisy prawa. Uznać należy, że przepisy te określając przedmiot działalności funduszu emerytalnego i towarzystwa emerytalnego oraz konkretyzując ich zadania determinują rolę Funduszu jako administratora danych osobowych małżonków jego członków w zakresie, w jakim dane te są przetwarzane w związku z przechowywaniem oświadczeń o stosunkach majątkowych istniejących pomiędzy członkiem funduszu a jego małżonkiem oraz wypłatą środków zgromadzonych na rachunku członka funduszu w razie jego śmierci oraz ustania wspólności majątkowej małżeńskiej. W tym zakresie Towarzystwo jako organ Funduszu jedynie urzeczywistnia jego wolę i reprezentuje go na zewnątrz.

W świetle powyższego nie sposób uznać za prawidłową argumentacji przedstawionej przez Wnioskodawcę w toku postępowania, na poparcie tezy, że status administratora danych osobowych małżonków członków Funduszu przetwarzanych w przedmiotowym zbiorze przysługuje Towarzystwu. Prowadzi ono bowiem do stwierdzenia, że fundusz emerytalny nie może być administratorem jakichkolwiek danych osobowych. Stwierdzenie takie pozostaje w oczywistej sprzeczności ze stanowiskiem, jakie zajął Wojewódzki Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 28 maja 2009 r. w sprawie o sygnaturze akt II SA/Wa 234/09, czy z głosami przedstawicieli doktryny. Komentatorzy wprost wskazują wśród podmiotów prywatnych, którym może przysługiwać status administratora danych fundusz emerytalny, podkreślając jednocześnie, że „(...) to właśnie te podmioty posiadają status administratora danych, natomiast administratorami nie są osoba lub osoby pełniące funkcje kierownicze (dyrektor, prezes, zarząd itd.) (...)” (J. Barta, P. Fajgielski, R. Markiewicz, *Ochrona danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2011, str. 374-375). Z kolei P. Barta i P. Litwiński przytaczają stanowisko Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, zgodnie z którym fundusz emerytalny jest administratorem danych, a nie towarzystwo, które jako organ nim zarządza i je reprezentuje w stosunkach z osobami trzecimi (P. Barta i P. Litwiński, *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2009, str. 127). Zauważyć należy też, że stanowisko uznające Fundusz za administratora danych osobowych przetwarzanych w przedmiotowym zbiorze nie było dotychczas kwestionowane przez Wnioskodawcę. Co więcej, zgłaszając kolejne aktualizacje Wnioskodawca wskazywał, że reprezentuje Fundusz, który w konsekwencji oznaczany był przez Wnioskodawcę jako administrator danych małżonków członków Funduszu.

Warto również przytoczyć stanowisko zaprezentowane przez A. Drozda, który wskazuje: „(...) administratorem danych jest podmiot ponoszący odpowiedzialność za ich przetwarzanie, ponieważ zgodnie z art. 18 może on zostać zobowiązany w drodze decyzji administracyjnej do przywrócenia stanu zgodnego z prawem w razie naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych” (Andrzej Drozd, *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz. Wzory pism i przepisy*, Warszawa 2007, str. 67). W odniesieniu do tego stwierdzenia przywołać należy fragment uzasadnienia wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 28 maja 2009 r. (sygn. akt II SA/Wa 234/09), gdzie Sąd w sprawie, w której decyzja Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych skierowana została do towarzystwa emerytalnego stwierdza: „Nie ma zatem podstaw do kierowania obowiązku usunięcia naruszeń z zakresu ochrony danych osobowych do organu osoby prawnej, która w świetle powyższych regulacji jest podmiotem praw i obowiązków.”

Odnosząc się do żądania Wnioskodawcy dotyczącego wydania decyzji w sprawie złożonego zgłoszenia zmian w przedmiotowym zbiorze (pismo z dnia [...] stycznia 2012 r.), stwierdzić należy, że zgodnie z art. 22 ustawy, postępowanie w sprawach uregulowanych w ustawie prowadzi się według przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Stosownie do art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.), zwanej dalej również „Kpa”, organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji, chyba że przepisy kodeksu stanowią inaczej. Powtórzyć w tym miejscu jednak należy za Naczelnym Sądem Administracyjnym, że „przepis art. 104 Kpa nie może stanowić samoistnej podstawy do wydania decyzji administracyjnej, bowiem określa on jedynie formy załatwienia sprawy toczącej się przed organem administracji. Taką podstawę może stanowić przepis prawa materialnego (w niektórych przypadkach prawa procesowego - art. 149 § 3 kpa czy 151 kpa)” (wyrok z dnia 13 lipca 1999 r. w sprawie o sygn. akt I SA 1658/98).

Przenosząc powyższe na grunt ustawy o ochronie danych osobowych podkreślić należy, że jeżeli podmiot dokonujący zgłoszenia zmian w zbiorze danych na podstawie art. 41 ust. 2 ustawy jest administratorem danych przetwarzanych w zgłoszonym do rejestracji zbiorze, a ponadto nie zachodzi żadna z przesłanek określonych w art. 44 ust. 1 ustawy, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych jest zobligowany do wpisania takiej zmiany w zbiorze danych do ogólnokrajowego, jawnego rejestru zbiorów danych osobowych, o którym mowa w art. 42 ust. 1 ustawy. Sam wpis do rejestru ma charakter czynności materialno-technicznej, a Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie wydaje decyzji administracyjnej w przedmiocie wpisania zmiany w zbiorze, gdyż w obowiązującym stanie prawnym brak jest przepisu prawa materialnego przewidującego taką formę załatwienia sprawy w tym zakresie. Natomiast forma decyzji administracyjnej została przewidziana przez ustawodawcę jedynie w przypadku spełnienia jednej z przesłanek, o których mowa w art. 44 ust. 1 ustawy w związku z art. 41 ust. 4 ustawy. Adresatem ww. decyzji może być wyłącznie podmiot zobowiązany do zgłoszenia Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych zmiany w zbiorze, tj. administrator danych osobowych.

Stanowisko przedstawione wyżej zaakceptowane zostało również w doktrynie, bowiem jak przytaczają komentatorzy „postępowanie w sprawie rejestracji zbiorów danych nie jest typowym postępowaniem administracyjnym, ponieważ z wyjątkiem przypadków odmowy rejestracji sprawa nie jest załatwiana w drodze decyzji administracyjnej. Rejestracja ma bowiem charakter czynności materialno-technicznej. Prawidłowe zgłoszenie zbioru danych obliguje Generalnego Inspektora do dokonania czynności wpisu do ogólnokrajowego jawnego rejestru zbiorów danych osobowych” (J. Barta, P. Fajgielski, R. Markiewicz, *Ochrona danych*

osobowych. Komentarz, Warszawa 2011, str. 642). Powyższą uwagę należy również odnieść do zgłoszenia zmian w zbiorze.

Zatem w świetle przedstawionego stanu prawnego, zaprezentowanego orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz powołanych poglądów doktryny należy uznać, iż brak jest podstawy prawnej do wydania w niniejszej sprawie decyzji administracyjnej załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie jej co do istoty w zakresie żądania Wnioskodawcy.

Stosownie do przepisu art. 105 § 1 Kpa, gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania odpowiednio w całości lub w części. Zgodnie ze stanowiskiem utrwalonym w orzecznictwie sądów administracyjnych bezprzedmiotowe jest postępowanie zarówno z powodu braku przedmiotu faktycznego do rozpatrzenia sprawy, jak również z powodu braku podstawy prawnej do wydania decyzji w zakresie żądania wnioskodawcy (wyrok NSA z 23 stycznia 2003 r. w sprawie o sygn. akt II SA 428/01; wyrok NSA z 23 stycznia 2003 r. w sprawie o sygn. akt II SA 428/01). Warto również przywołać fragment uzasadnienia wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu z dnia 8 listopada 2011 r. (sygn. akt II SA/Op 226/11): „(...) sprawa administracyjna jest bezprzedmiotowa w rozumieniu wskazanego przepisu, gdy nie ma materialnoprawnych podstaw do władczej, w formie decyzji administracyjnej, ingerencji organu administracyjnego. Wówczas też jakiegokolwiek rozstrzygnięcie merytoryczne, pozytywne czy też negatywne staje się prawnie niedopuszczalne (por wyrok NSA z dnia 21 lutego 2006 r., sygn. akt I OSK 967/05, opubl. na stronie internetowej - Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych). Bezprzedmiotowe może być postępowanie zarówno z powodu braku przedmiotu faktycznego do rozpoznania sprawy, jak również z powodu braku podstawy prawnej do wydania decyzji w zakresie żądania wnioskodawcy. (...) gdy zachodzi oczywisty brak podstaw prawnych i faktycznych do merytorycznego rozpatrzenia sprawy, [organ] winien postępowanie to zakwalifikować jako bezprzedmiotowe i zakończyć je w sposób formalnoprocesowy poprzez wydanie orzeczenia o jego umorzeniu na podstawie art. 105 § 1 K.p.a. Dodać jeszcze należy, że umorzenie postępowania na podstawie omawianego przepisu następuje zarówno wtedy, gdy okoliczności stanowiące podstawę umorzenia powstały przed wszczęciem postępowania, jak i wtedy, gdy zaistniały po jego wszczęciu.”

Mając na uwadze okoliczności sprawy oraz powołane powyżej uregulowania prawne stwierdzić należy, iż postępowanie z wniosku A. S.A. jest bezprzedmiotowe i w konsekwencji konieczne stało się, na podstawie art. 105 § 1 Kpa, wydanie decyzji o jego umorzeniu.

Wobec powyższego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych orzekł, jak w sentencji.

Stronie, na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych oraz art. 127 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego, przysługuje prawo do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji (adres: Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa).